ი. სტალინი

ლენინიზმის საკითხები

მეთორმეტე გამოცემა

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

სსაკ. კ. ა. (გ) ც. კ-თან არსებული მარქს-ენგელს-ლენინის
ინსტიტუტის საქართველოს ფილიალი

თბილისი

ი. სტალინი

ლენინიზმის საკითხები

თარგმანი
მეთერთმეტე რუსული გამოცემიდან

სახელმწიფო გამომცემლობა
პოლიტიკური ლიტერატურის სექტორი
1 9 5 1

პასუხი ამხანაგ კოლმეურნეებს

გაზეთებიდან ცნობილია, რომ სტალინის სტატიამ «თავბრუდახვევა წარმატებებისაგან» და ცენტრალური კომიტეტის ცნობილმა დადგენილებამ «საკოლმეურნეო მოძრაობაში პარტიული ხაზის გამრუდებათა წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ» მრავალი გამოხმაურება გამოიწვია საკოლმეურნეო მოძრაობის პრაქტიკოს მუშაკთა რიგებში. ამასთან დაკავშირებით უკანასკნელ ხანს ამხანაგ კოლმეურნეებისაგან მომივიდა მთელი რიგი წერილები, რომლებშიც ისინი მოითხოვენ პასუხს იქ დასმულ კითხვებზე. ჩემი მოვალეობა იყო მეპასუხნა წერილებზე კერძო მიწერ-მოწერის წესით. მაგრამ ეს შეუძლებელი აღმოჩნდა, რადგან წერილების ნახევარზე მეტი მიღებულია მათი ავტორების მისამართის აღუნიშნავად (დავიწყებიათ მისამართების გამოგზავნა). წერილებში აღძრული საკითხები კი უდიდეს პოლიტიკურ ინტერესს წარმოადგენს ყველა ჩვენი ამხანაგისათვის. გარდა ამისა, გასაგებია, რომ არ შემეძლო პასუხი არ გამეცა იმ ამხანაგებისთვისაც, რომლებსაც დავიწყებიათ თავიანთი მისამართების გამოგზავნა. ამიტომ ჩემთვის აუცილებელი გახდა ამხანაგ კოლმეურნეთა წერილებზე პასუხი გამეცა საჯაროდ, ე. ი. პრესაში, ამასთან წერილებიდან ამეღო საქმისათვის საჭირო ყველა კითხვა. მე მით უფრო ხალისით მოვკიდე ამ საქმეს ხელი, რომ ამის შესახებ მჭონდა ცენტრალური კომიტეტის პირდაპირი გადაწყვეტილება.

პირველი კითხვა. რა არის გლეხობის საკითხში დაშვებული შეცდომების **ფესვი?**

პასუხი. საშუალო გლეხისადმი არასწორი მიდგომა. საშუალო გლეხთან სამეურნეო ურთიერთობის ხაზით ძალდატანების დაშვება. იმის დავიწყება, რომ საშუალო გლეხობის მასებთან სამეურნეო კავშირი ძალდატანებით ღონისძიებებს კი არ უნდა ემყარებოდეს, არამედ საშუალო გლეხთან შეთანხმებას, საშუალო გლეხთან კავშირს. იმის დავიწყება, რომ საკოლმეურნეო მოძრაობის საფუძველს ამჟამად წარმოადგენს მუშათა კლასისა და ღარიბი გლეხობის კავშირი საშუალო გლეხთან საერთოდ კაპიტალიზმის წინააღმდეგ, განსაკუთრებით კულაკობის წინააღმდეგ.

სანამ კულაკობის წინააღმდეგ შეტევა წარმოებდა საშუალო გლეხთან საერთო ფრონტით, ყველაფერი კარგად მიდიოდა. მაგრამ როცა წარმატებებით გაბრუებულმა ზოგიერთმა ჩვენმა ამხანაგმა კულაკის წინააღმდეგ შეტევის გზიდან შეუმჩნევლად იწყო გადახვევა საშუალო გლეხთან ბრძოლის გზაზე, როცა მათ, კოლექტივიზაციის მაღალი პროცენტის მიღწევის სურვილით, იწყეს საშუალო გლეხისადმი ძალდატანების გამოყენება — მისთვის საარჩევნო უფლების წართმევა, მისი «განკულაკება» და ექსპროპრიირება, — დაიწყო შეტევის გამრუდება, დაიწყო საშუალო გლეხთან ერთიანი ფრონტის შერყევა, და, ცხადია, კულაკს შესაძლებლობა მიეცა ეცადნა კვლავ დამდგარიყო ფეხზე.

დაავიწყდათ, რომ ძალდატანება, რაც აუცილებელი და სასარგებლოა ჩვენი კლასობრივი მტრების წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეში, შეუწყნარებელი და დამღუპველია საშუალო გლეხის მიმართ, რომელიც ჩვენი მოკავშირეა.

დაავიწყდათ, რომ ცხენოსნური თავდასხმები, რაც აუცილებელი და სასარგებლოა სამხედრო ხასიათის ამოცანების გადასაწყვეტად, უვარგისი და დამღუპველია საკოლმეურნეო მშენებლობის ამოცანების გადაწყვეტისას, მით უმეტეს, რომ ეს მშენებლობა ეწყობა საშუალო გლეხთან კავშირში.

ეს არის გლეხობის საკითხში დაშვებული შეცდომების ფესვი.

აი რას ამბობს ლენინი საშუალო გლეხთან სამეურნეო ურთიერთობის შესახებ:

«ყველაზე უფრო ჩვენ იმ ჭეშმარიტებას უნდა ვეყრდნობოდეთ, რომ აქ ძალდატანების მეთოდებით თვით საქმის არსის გამო არაფრის მიღწევა არ შეიძლება. აქ ეკონომიური ამოცანა სულ სხვანაირად დგას. აქ არ არის ის ზედაფენა, რომელიც შეიძლება მოჰკვეთო, ხოლო მთელი საძირკველი, მთელი შენობა დასტოვო. ის ზედაფენა, როგორიც ქალაქში კაპიტალისტები იყვნენ, აქ არ არის. აქ ძალდატანებით მოქმედება ნიშნავს მთელი საქმის დაღუპვას... იმაზე სრულიად არაფერია, როგორც თვით აზრი ძალდატანებისა საშუალო გლეხის სამეურნეო ურთიერთობის დარგში» (ტ. XXIV, გვ. 168).

შემდეგ:

«საშუალო გლეხობის მიმართ ძალდატანება უაღრესად საზიანოა. ეს არის მრავალრიცხოვანი, მრავალმილიონიანი ფენა. ევროპაშიც კი, სადაც იგი არსად არ აღწევს ასეთ ძლიერებას, სადაც გიგანტურად განვითარებულია ტექნიკა და კულტურა, ქალაქის ცხოვრება, რკინიგზები, სადაც ყველაზე ადვილად შეიძლებოდა ამაზე ფიქრი, — არავის, არც ერთ ყველაზე რევოლუციურ სოციალისტს არ უცვნია საჭიროდ ძალდატანებითი ღონისძიებანი საშუალო გლეხობის მიმართ» (ტ. XXIV, გვ. 167).

ვგონებ, ნათელია.

მეორე კითხვა. რა მთავარი შეცდომებია დაშვებული საკოლმეურნეო მოძრაობაში?

პასუხი. ასეთი შეცდომა სამი მაინც არის.

1) კოლმეურნეობათა მოწყობის დროს დაარღვიეს ნებაყოფლობის ლენინური პრინციპი. დაარღვიეს პარტიის ძირითადი მითითებანი და სასოფლო-სამეურნეო არტელის სანიმუშო წესდება საკოლმეურნეო მშენებლობის ნებაყოფლობის შესახებ.

ლენინიზმი გვასწავლის, რომ გლეხები კოლექტიური მეურნეობის რელსებზე უნდა გადავიყვანოთ ნებაყოფლობის წესით, ერთპიროვნულ მეურნეობასთან შედარებით საზოგადოებრივი, კოლექტიური მეურნეობის უპირატესობაში დარწმუნების გზით. ლენინიზმი გვასწავლის, რომ გლეხები მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება დავარწმუნოთ კოლექტიური მეურნეობის უპირატესობაში, თუ მათ საქმით, გამოცდილებით **ვუჩვენებთ** და **დავუმტკიცებთ**, რომ კოლმეურნეობა სჯობს ერთპიროვნულ მეურნეობას, რომ იგი ერთპიროვნულ მეურნეობაზე უფრო ხელსაყრელია, რომ კოლმეურნეობა აძლევს გლეხს, ღარიბ და საშუალო გლეხს, გამოსავალს გაჭირვებიდან და სიღატაკიდან. ლენინიზმი გვასწავლის, რომ ამ პირობების გარეშე კოლმეურნეობები მტკიცე ვერ იქნებიან. ლენინიზმი გვასწავლის, რომ ყოველმა ცდამ — ძალით მოახვიო თავზე გლეხს კოლექტიური მეურნეობა, ყოველმა ცდამ — დანერგო კოლმეურნეობანი იძულების წესით, შეიძლება მხოლოდ უარყოფითი შედეგები მოგვცეს, შეიძლება მხოლოდ ჩამოაშოროს გლეხები საკოლმეურნეო მოძრაობას.

და მართლაც, სანამ ამ ძირითად წესს იცავდნენ, საკოლმეურნეო მოძრაობა წარმატებას წარმატებაზე აღწევდა. მაგრამ წარმატებებით გაბრუებულმა ზოგიერთმა ჩვენმა ამხანაგმა დაიწყო ამ წესის უგულებელყოფა, დაიწყო მეტისმეტი აჩქარება და, კოლექტივიზაციის მაღალი პროცენტის მიღწევის სურვილით, კოლმეურნეობების იძულებითი წესით დანერგვა. გასაკვირველი როდია, რომ ასეთი «პოლიტიკის» უარყოფითმა შედეგებმა მალე იჩინა თავი. ნაჩქარევად წარმოშობილმა კოლმეურნეობებმა ისევე სწრაფად იწყეს დაშლა, როგორც სწრაფად წარმოიშვნენ, ხოლო გლეხობის ნაწილმა, რომელიც ჯერ კიდევ გუშინ უდიდესი ნდობით უყურებდა კოლმეურნეობებს, ზურგი შეაქცია მათ.

ეს არის პირველი და მთავარი შეცდომა საკოლმეურნეო მოძრაობაში.

აი რას ამბობს ლენინი საკოლმეურნეო მშენებლობის ნებაყოფლობის შესახებ:

«ახლა ჩვენი ამოცანაა გადასვლა მიწის **საზოგადოებრივ** დამუშავებაზე, გადასვლა მსხვილ საერთო მეურნეობაზე. მაგრამ საბჭოთა ხელისუფლების მხრივ არავითარი ძალდატანება არ შეიძლება; არავითარი კანონი ამას არ გვაიძულებს. სასოფლო-სამეურნეო **კომუნა** ეწყობა **ნებაყოფლობით**, მიწის **საზოგადოებრივ** დამუშავებაზე გადასვლა შეიძლება იყოს მხოლოდ **ნებაყოფლობითი**, მუშურ-გლეხური მთავრობის მხრივ ამ საქმეში ოდნავი იძულებაც არ შეიძლება, და კანონით დაშვებული არ არის. თუ ვინმე თქვენგანს შეუმჩნევია ასეთი **იძულება**, უნდა იცოდეთ, რომ ეს არის ბოროტმოქმედება, რომ ეს არის კანონის დარღვევა, რის გამოსწორებასაც ჩვენ მთელი ძალღონით ვცდილობთ და **კვლავაც ვეცდებით** გამოვასწოროთ» [1] (ტ. XXIV, გვ. 43).

შემდეგ:

«მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ შევძლებთ საქმით **ვუჩვენოთ** გლეხებს მიწის საზოგადოებრივი, კოლექტიური, ამხანაგური, არტელური დამუშავების უპირატესობანი, მხოლოდ მაშინ, თუ შევძლებთ დავეხმაროთ გლეხს, ამხანაგური, არტელური მეურნეობის შემწეობით, მხოლოდ მაშინ მუშათა კლასი, რომელსაც ხელთ უპყრია სახელმწიფო ძალაუფლება, ნამდვილად დაუმტკიცებს გლეხს თავის სიმართლეს, ნამდვილად მიიმხრობს მტკიცედ და ჯეროვნად გლეხობის ჭარბალმილიონიან მასას. ამიტომ ძნელია ამხანაგური, არტელური მიწათმოქმედების ხელშემწყობ ყოველგვარ წამოწყებათა მნიშვნელობის გადაჭარბებით შეფასება. ჩვენ მილიონობით გვაქვს გაფანტული, მიყრუებულ სოფლებში დაქსაქსული, ცალკეული მეურნეობანი... მხოლოდ მაშინ, როცა **პრაქტიკულად**, გლეხებისათვის გასაგები **გამოცდილებით**, დამტკიცებული იქნება, რომ ამხანაგურ, არტელურ მიწათმოქმედებაზე გადასვლა საჭირო და შესაძლებელია, მხოლოდ მაშინ გვექნება უფლება ვთქვათ, რომ ისეთ უზარმაზარ გლეხურ ქვეყანაში, **როგორიც** რუსეთია, სოციალისტური მიწათმოქმედების გზაზე გადადგმულია **სერიოზული ნაბიჯი**» [1] (ტ. XXIV, გვ. 579 — 580).

დასასრულ, კიდევ ერთი ადგილი ლენინის ნაშრომებიდან:

«საბჭოთა ხელისუფლების წარმომადგენლებმა უნდა წაახალისონ **საშუალო** გლეხების ყოველგვარი ამხანაგობანი, აგრეთვე სასოფლო-სამეურნეო **კომუნები**, მაგრამ მათი შექმნის დროს **ოდნავი იძულებაც კი** არ უნდა დაუშვან. მხოლოდ ის გაერთიანებებია ძვირფასი, რომლებიც შექმნილია თვით გლეხების მიერ მათი თავისუფალი თაოსნობით და რომელთა ხელსაყრელობა პრაქტიკულად შემოწმებულია მათ მიერ. **ამ საქმეში მეტისმეტი აჩქარება მავნეა**, ვინაიდან ამას შეუძლია მხოლოდ გააძლიეროს საშუალო გლეხობის ეჭვები ახალი წესების წინააღმდეგ. საბჭოთა ხელისუფლების ის წარმომადგენლები, რომლებიც თავს ნებას აძლევენ მიმართონ არა მარტო პირდაპირ, არამედ თუნდაც არაპირდაპირ იძულებას იმ მიზნით, რომ გლეხები კომუნებში შეიყვანონ, მიცემულ უნდა იქნან უსასტიკეს პასუხისგებაში და მოხსნილ იქნან სოფლად სამუშაოდან» [1] (ტ. XXIV, გვ. 174).

ვგონებ, ნათელია.

---

[1] ხაზგასმა ჩემია. ი. ხტ.

არა გვგონია საჭირო იყოს იმის მტკიცება, რომ პარტია მთელი სიმკაცრით გაატარებს ლენინის ამ მითითებებს.

2) დაარღვიეს ლენინური პრინციპი სსრ კავშირის სხვადასხვა რაიონის პირობების მრავალფეროვნების გათვალისწინებისა საკოლმეურნეო მშენებლობასთან შეფარდებით. დაავიწყდათ, რომ სსრ კავშირში არსებობენ უაღრესად სხვადასხვანაირი ოლქები სხვადასხვა ეკონომიური წყობით და კულტურის დონით. დაავიწყდათ, რომ ამ ოლქებს შორის არიან მოწინავე, საშუალო და ჩამორჩენილი ოლქები. დაავიწყდათ, რომ საკოლმეურნეო მოძრაობის ტემპები და საკოლმეურნეო მშენებლობის მეთოდები **არ შეიძლება ერთნაირი იყოს** ამ, სრულიადაც არაერთნაირი ოლქებისათვის.

«შეცდომა იქნებოდა, — ამბობს ლენინი, — რომ ჩვენ უბრალოდ, შაბლონის მიხედვით გადმოგვეწერა დეკრეტები რუსეთის ყველა ადგილისათვის, რომ ბოლშევიკ-კომუნისტებს, საბჭოთა მუშაკებს უკრაინასა და დონის ოლქში, განურჩევლად, ხელაღებით დაეწყოთ ამ დეკრეტების გავრცელება სხვა ოლქებზე»... ვინაიდან «ჩვენ არავითარ შემთხვევაში არ ვიბოჭავთ თავს ერთფეროვანი შაბლონით, ერთხელ და სამუდამოდ არ ვწყვეტთ, რომ ჩვენი გამოცდილება, ცენტრალური რუსეთის გამოცდილება, შეიძლება მთლიანად გადატანილ იქნას ყველა განაპირა მხარეზე» (ტ. XXIV, გვ. 125 — 126).

შემდეგ ლენინი ამბობს, რომ:

«ცენტრალური რუსეთის, უკრაინის, ციმბირის გაშაბლონება, ერთგვარი შაბლონისათვის დამორჩილება უდიდესი სისულელე იქნება» (ტ. XXVI, გვ. 243).

დასასრულ, ლენინი ავალებს კავკასიის კომუნისტებს, რომ მათ

«შეიგნონ თავიანთი მდგომარეობის, თავიანთი რესპუბლიკების მდგომარეობის თავისებურება, რსფს რესპუბლიკის მდგომარეობისა და პირობებისაგან განსხვავებით, შეიგნონ იმის აუცილებლობა, რომ უცვლელად კი არ გადაიღონ ჩვენი ტაქტიკა, არამედ მოფიქრებულად შეუცვალონ მას სახე კონკრეტული პირობების განსხვავებასთან შეფარდებით» (ტ. XXVI, გვ. 191).

ვგონებ, ნათელია.

ლენინის ამ მითითებათა საფუძველზე ჩვენი პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა თავის დადგენილებაში «კოლექტივიზაციის ტემპის შესახებ» (იხ. «პრავდა», 1930 წ. 6 იანვარი) სსრ კავშირის ოლქები, კოლექტივიზაციის ტემპების თვალსაზრისით, დაჰყო სამ ჯგუფად, რომელთაგან ჩრდილოეთ კავკასიას, შუა ვოლგასა და ქვემო ვოლგას შეუძლიათ კოლექტივიზაცია ძირითადად დაამთავრონ 1931 წლის გაზაფხულზე, მარცვლეულის სხვა ოლქებს (უკრაინას, ცენტრალურ შავნიადაგიან ოლქს, ციმბირს, ურალს, ყაზახეთს და სხვ.) შეუძლიათ ძირითადად დაამთავრონ იგი 1932 წლის

გაზაფხულზე, ხოლო დანარჩენ ოლქებს შეუძლიათ კოლექტივიზაცია გააგრძელონ ხუთწლედის დასასრულამდე, ე. ი. 1933 წლამდე.

ნამდვილად კი რა გამოვიდა? აღმოჩნდა, რომ საკოლმეურნეო მოძრაობის პირველი წარმატებებით გაბრუებულმა ზოგიერთმა ჩვენმა ამხანაგმა უდარდელად დაივიწყა ლენინის მითითებებიც და ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებაც. მოსკოვის ოლქმა, რომელიც კოლექტივიზაციის გაბერილმა ციფრებმა გაიტაცა, გეზი მისცა თავის მუშაკებს — დაემთავრებინათ კოლექტივიზაცია 1930 წლის გაზაფხულზე, თუმცა მის განკარგულებაში სულ ცოტა სამი წელიწადი იყო (1932 წლის დამლევი). ცენტრალურმა შავნიადაგიანმა ოლქმა არ ისურვა «სხვებს ჩამორჩენოდა» და თავის მუშაკებს გეზი მისცა — დაემთავრებინათ კოლექტივიზაცია 1930 წლის პირველი ნახევრისათვის, თუმცა მის განკარგულებაში სულ ცოტა ორი წელიწადი იყო (1931 წლის დამლევი). ხოლო ამიერკავკასიელებმა და თურქესტანელებმა, რომლებიც გაიტაცა სურვილმა — «დასწეოდნენ და გაესწროთ» მოწინავე რაიონებისათვის, აიღეს გეზი კოლექტივიზაციის «უმოკლეს ვადაში» დამთავრებისა, თუმცა მათს განკარგულებაში მთელი ოთხი წელიწადი იყო (1933 წლის დამლევი).

გასაგებია, რომ კოლექტივიზაციის ასეთი ნაჩქარევი «ტემპის» დროს ის რაიონები, რომლებიც ნაკლებად მომზადებული იყვნენ საკოლმეურნეო მოძრაობისათვის და რომლებიც გაიტაცა სურვილმა — «გაესწროთ» უფრო მომზადებული რაიონებისათვის, იძულებული გახდნენ გამოეყენებინათ გაძლიერებული ადმინისტრაციული ზემოქმედება და შეეცადნენ თავიანთი საკუთარი ადმინისტრაციული სიფიცხით აენაზღაურებინათ საკოლმეურნეო მოძრაობის სწრაფი ტემპის ფაქტორების უქონლობა. შედეგები ცნობილია. ყველასათვის ცნობილია ის არევდარევა, რომელიც ამ ოლქებში მივიღეთ და რომლის გამოსასწორებლადაც შემდეგ საჭირო გახდა ცენტრალური კომიტეტის ჩარევა.

ეს არის მეორე შეცდომა საკოლმეურნეო მოძრაობაში.

3) დაარღვიეს ის ლენინური პრინციპი, რომ საკოლმეურნეო მშენებლობის საქმეში დაუშვებელია გადააჭტე მოძრაობის დაუმთავრებელ ფორმას. დაარღვიეს ის ლენინური პრინციპი, რომ არ გავუსწროთ მასების განვითარებას, არ დავუშვათ მასების მოძრაობის დეკრეტირება, არ მოვწყდეთ მასებს, არამედ ვიაროთ მასებთან ერთად და წავწიოთ ისინი წინ, მივიყვანოთ ისინი ჩვენი ლოზუნგების გაგებამდე და გაეუადვილოთ მათ თავიანთი საკუთარი გამოცდილებით დარწმუნდნენ ჩვენი ლოზუნგების სისწორეში.

«როცა პეტროგრადის პროლეტარიატი და პეტროგრადის გარნიზონის ჯარისკაცები ძალაუფლებას იღებდნენ, — ამბობს ლენინი, — მათ მშვენივრად იცოდნენ, რომ მშენებლობა სოფლად დიდ სიძნელეებს წააწყდებოდა, რომ აქ საჭიროა წინსვლა უფრო თანდათანობით, რომ აქ უდიდესი უაზრობა იქნებოდა ცდა მიწის ხაზოგადოებრივი დამუშავების შემოღებისა დეკრეტებით და კანონებით, რომ ამაზე დათანხმდებოდა შეგნებულთა სრულიად უმნიშვნელო რიცხვი, ხოლო გლეხების უდიდესი უმრავლესობა ამ ამოცანას არ ისახავდა. ამიტომ ჩვენ ვკერდებოდით იმას, რაც აბსოლუტურად აუცილებელია რევოლუციის განვითარების ინტერესებისათვის: არავითარ შემთხვევაში არ გაგვესწრო მასების განვითარებისათვის, არამედ დავლოდებოდით, ვიდრე ამ მასების საკუთარი გამოცდილება, მათი საკუთარი ბრძოლა არ გამოიწვევდა წინსვლას» [1] (ტ. XXIII, გვ. 252).

ლენინის ამ მითითებებზე დაყრდნობით, ცენტრალურმა კომიტეტმა თავის ცნობილ დადგენილებაში «კოლექტივიზაციის ტემპის შესახებ» (იხ. 1930 წ. 6 იანვრის «პრავდა») სცნო, რომ

ა) საკოლმეურნეო მოძრაობის მთავარ ფორმას ამჟამად წარმოადგენს სასოფლო-სამეურნეო არტელი, რომ

ბ) ამის გამო საჭიროა შემუშავებულ იქნას სასოფლო-სამეურნეო არტელის, როგორც საკოლმეურნეო მოძრაობის მთავარი ფორმის, სანიმუშო წესდება, რომ

გ) ჩვენს პრაქტიკულ მუშაობაში არ შეიძლება დავუშვათ საკოლმეურნეო მოძრაობის ზემოდან «დეკრეტირება» და «კოლექტივიზაციობანას თამაში».

ეს ნიშნავს იმას, რომ ამჟამად ჩვენ აღებული უნდა გვქონდეს კურსი არა კომუნაზე, არამედ სასოფლო-სამეურნეო არტელზე, როგორც საკოლმეურნეო მშენებლობის მთავარ ფორმაზე, რომ არ შეიძლება დავუშვათ სასოფლო-სამეურნეო არტელზე გადახტომით კომუნაზე გადასვლა, რომ არ შეიძლება კოლმეურნეობებისაკენ გლეხების მასობრივი მოძრაობა შევცვალოთ კოლმეურნეობათა «დეკრეტირებით», «კოლმეურნეობანას თამაშით».

ვგონებ, ნათელია.

ნამდვილად კი რა გამოვიდა? აღმოჩნდა, რომ საკოლმეურნეო მოძრაობის პირველი წარმატებებით გაბრუებულმა ზოგიერთმა ჩვენმა ამხანაგმა უდარდელად დაივიწყა ლენინის მითითებებიც და ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებაც. სასოფლო-სამეურნეო არტელის სასარგებლოდ მასობრივი მოძრაობის მოწყობის ნაცვლად, ეს ამხანაგები შეუდგნენ ერთპიროვნული გლეხების «გადაყვანას» პირდაპირ კომუნის წესდებაზე. მოძრაობის არტელური ფორმის განმტკიცების ნაცვლად შეუდგნენ წვრილფეხა პირუტყვის,

[1] ხაზგასმა ჩემია. ი. ხტ.

ფრინვლის, არასასაქონლო მეწველი პირუტყვის, საცხოვრებელი შენობების იძულებითი წესით «განსაზოგადოებას».

თუ რა შედეგები მოჰყვა ამ, ლენინელისათვის შეუწყნარებელ ანჩარებას, ეს ახლა ყველამ იცის. მტკიცე კომუნები, როგორც წესი, რა თქმა უნდა, ვერ შექმნეს. მაგრამ სამაგიეროდ ხელიდან გაუშვეს მთელი რიგი სასოფლო-სამეურნეო არტელები. მართალია, დარჩა «კარგი» რეზოლუციები. მაგრამ მათ რა აზრი აქვთ?

ეს არის მესამე შეცდომა საკოლმეურნეო მოძრაობაში.

მესამე კითხვა. როგორ შეიძლებოდა წარმოშობილიყო ეს შეცდომები და როგორ უნდა გამოასწოროს ისინი პარტიამ?

პასუხი. ისინი წარმოიშვნენ საკოლმეურნეო მოძრაობის დარგში ჩვენი სწრაფი წარმატებების საფუძველზე. წარმატებანი ხშირად თავბრუს ხვევენ ადამიანს. ისინი ხშირად წარმოშობენ მეტად გადაჭარბებულ წარმოდგენას თავის თავზე და თავგასულობას. ეს განსაკუთრებით ადვილად შეიძლება დაემართოთ ხელისუფლების საფეხურებში მდგომი პარტიის წარმომადგენლებს. განსაკუთრებით ისეთი პარტიის წარმომადგენლებს, როგორიც ჩვენი პარტიაა, რომლის ძალა და ავტორიტეტი თითქმის განუზომელია. აქ სავსებით შესაძლებელია ფაქტები კომყოყოჩობისა, რომლის წინააღმდეგაც ვაფრთხილებდა ლენინი. აქ სავსებით შესაძლებელია რწმენა დეკრეტის, რეზოლუციის, განკარგულების ყოვლისშემძლეობისადმი. აქ სავსებით რეალურია იმის საფრთხე, რომ პარტიის რევოლუციური ღონისძიებანი გადაიქცნენ პარტიის ცალკეული წარმომადგენლების უშინაარსო, ჩინოვნიკურ დეკრეტირებად ჩვენი თვალუწვდენი ქვეყნის ამა თუ იმ კუთხეში. მხედველობაში მყავს არა მარტო ადგილობრივი მუშაკები, არამედ ცალკეული საოლქო მუშაკებიც, არამედ ცენტრალური კომიტეტის ცალკეული წევრებიც.

«კომუნისტური ყოყოჩობა, — ამბობს ლენინი, ნიშნავს იმას, რომ ადამიანი, რომელიც კომუნისტურ პარტიაშია და ჯერ კიდევ არ არის იქიდან გარიცხული, ფიქრობს, რომ ყველა თავისი ამოცანა მას შეუძლია გადაწყვიტოს კომუნისტური დეკრეტირებით» (ტ. XXVII, გვ. 50 — 51).

აი რა ნიადაგზე წარმოიშვა შეცდომები საკოლმეურნეო მოძრაობაში, პარტიული ხაზის გამრუდებანი საკოლმეურნეო მშენებლობის საქმეში.

რაში მდგომარეობს ამ შეცდომათა და გამრუდებათა საფრთხე, თუ ისინი კვლავაც გაგრძელდა, თუ არ მოხდა მათი ლიკვიდაცია სწრაფად და უკლებლივ?

საფრთხე აქ იმაში მდგომარეობს, რომ მათ, ამ შეცდომებს, პირდაპირი გზით მივყავართ საკოლმეურნეო მოძრაობისათვის სახე-

ლის გატეხისაკენ, საშუალო გლეხთან უთანხმოებისაკენ, ღარიბი გლეხობის დეზორგანიზაციისაკენ, დაბნეულობისაკენ ჩვენს რიგებში, მთელი ჩვენი სოციალისტური მშენებლობის შესუსტებისაკენ, კულაკობის აღდგენისაკენ.

მოკლედ რომ ვთქვათ, ამ შეცდომებს ტენდენცია აქვთ გადაგვახვევინონ გლეხობის ძირითად მასებთან კავშირის განმტკიცების გზიდან, პროლეტარული დიქტატურის განმტკიცების გზიდან ამ მასებთან კავშირის გაწყვეტის გზისაკენ, პროლეტარული დიქტატურისათვის ძირის გამოთხრის გზისაკენ.

ამ საფრთხემ თავი იჩინა უკვე თებერვლის მეორე ნახევარში, სწორედ იმ მომენტში, როცა წინანდელი წარმატებებით დაბრმავებულმა ჩვენი ამხანაგების ერთმა ნაწილმა ლენინურ გზას გადაუხვია და თავაწყვეტილი მიჰქროდა განზე. პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა გაითვალისწინა ეს საფრთხე და დაუყოვნებლივ ჩაერია საქმეში, დაავალა სტალინს მიეცა თავგასული ამხანაგებისათვის გაფრთხილება სპეციალურ სტატიაში საკოლმეურნეო მოძრაობის შესახებ. ზოგი ფიქრობს, რომ სტატია «თავბრუდახვევა წარმატებებისაგან» სტალინის პირადი თაოსნობის შედეგს წარმოადგენს. ეს, რა თქმა უნდა, ასე არ არის. ცენტრალური კომიტეტი ჩვენში იმისათვის როდი არსებობს, რომ ასეთ საქმეში ვისიმე პირადი თაოსნობა დაუშვას. ეს იყო ცენტრალური კომიტეტის მიერ მოწყობილი ღრმა დაზვერვა. და როცა გამოირკვა შეცდომების სიღრმე და სიდიდე, ცენტრალურმა კომიტეტმა არ დააყოვნა თავისი ავტორიტეტის მთელი ძალით დაერტყა შეცდომებისათვის, გამოაქვეყნა რა თავისი 1930 წლის 15 მარტის ცნობილი დადგენილება.

ძნელია გამალებული სრბოლის დროს შეაჩერო და სწორი გზისაკენ მოაბრუნო ადამიანები, რომლებიც თავაწყვეტილი მიჰქრიან უფსკრულისაკენ. მაგრამ ჩვენს ცენტრალურ კომიტეტს სწორედ იმიტომ ეწოდება ლენინური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი, რომ მას ამაზე მეტ სიძნელეთა გადალახვაც შეუძლია. და მან ძირითადად უკვე გადალახა ეს სიძნელენი.

ძნელია ასეთ შემთხვევებში პარტიის მთელმა რაზმებმა შეაჩერონ თავიანთი სრბოლა, დროულად მობრუნდნენ სწორი გზისაკენ და გზადაგზა გადააჯგუფონ თავიანთი რიგები. მაგრამ ჩვენს პარტიას სწორედ იმიტომ ეწოდება ლენინის პარტია, რომ მას საკმაო მოქნილობა აქვს ასეთ სიძნელეთა გადასალახავად. და მან ძირითადად უკვე გადალახა ეს სიძნელენი.

აქ მთავარი ის არის, რომ გამოიჩინო გამბედაობა — აღიარო შენი შეცდომები და ჰპოვო ძალა ამ შეცდომების უმოკლეს ხანში

ლიკვიდაციისათვის. შიში საკუთარი შეცდომების აღიარებისა მას შემდეგ, რაც სულ ახლახან გაბრუებული იყავი წარმატებებით, თ.ვითკრიტიკის შიში, შეცდომების სწრაფად და ვადაჭრით გამოსწორების მოუწადინებლობა — ეს არის მთავარი სიძნელე. საკმარისია გადალახო ეს სიძნელე, საკმარისია უკუაგდო გაბერილი ციფრობრივი დავალებანი და კანცელარიულ-ბიუროკრატიული მაქსიმალიზმი, საკმარისია გადაიტანო ყურადღება კოლმეურნეობათა ორგანიზაციულ-სამეურნეო მშენებლობის ამოცანებზე, რომ შეცდომების ნასახიც აღარ დარჩეს. არავითარი საფუძველი არა გვაქვს ეჭვი შევიტანოთ იმაში, რომ პარტიამ ძირითადად უკვე გადალახა ეს სახიფათო სიძნელე.

«ყველა რევოლუციური პარტიები, — ამბობს ლენინი, — რომლებიც აქამდე იღუპებოდნენ, — იღუპებოდნენ იმის გამო, რომ **გამედიდურდებოდნენ** ხოლმე და ვერ ხედავდნენ, თუ რა შეადგენდა მათს ძალას, **და ეშინოდათ ელაპარაკნათ თავიანთ სუსტ მხარეებზე**. ჩვენ კი არ დავიღუპებით, იმიტომ რომ არ გვეშინია ჩვენს სუსტ მხარეებზე ლაპარაკისა, და ვისწავლით ამ სუსტ მხარეთა დაძლევას» [1] (ტ. XXVII, გვ. 260 — 261).

ლენინის ეს სიტყვები არ უნდა დავივიწყოთ.

მეოთხე კითხვა. პარტიული ხაზის გამრუდებებთან ბრძოლა ნაპიჭის უკან გადადგმა, უკანდახევა ხომ არ არის?

პასუხი. რა თქმა უნდა, არა! უკანდახევაზე აქ ლაპარაკი შეუძლიათ მხოლოდ იმ ადამიანებს, რომლებსაც შეცდომათა და გამრუდებათა განგრძობა შეტევად მიაჩნიათ, ხოლო შეცდომებთან ბრძოლა — უკანდახევად. შეტევა შეცდომათა და გამრუდებათა დახვავების გზით, — კარგი «შეტევაც» ეს არის...

ჩვენ წამოვაყენეთ სასოფლო-სამეურნეო არტელი, როგორც საკოლმეურნეო მოძრაობის ძირითადი ფორმა ამჟამად, თანაც შევიმუშავეთ სათანადო სანიმუშო წესდება, როგორც საკოლმეურნეო მშენებლობის ხაზით მუშაობის სახელმძღვანელო. უკან ვიხევთ თუ არა ამ საქმიდან? რა თქმა უნდა, არა!

ჩვენ წამოვაყენეთ განმტკიცება მუშათა კლასის და ღარიბი გლეხობის საწარმოო კავშირისა საშუალო გლეხთან, როგორც საკოლმეურნეო მოძრაობის საფუძველი ამჟამად. უკან ვიხევთ თუ არა ამ საქმიდან? რა თქმა უნდა, არა!

ჩვენ წამოვაყენეთ კულაკობის, როგორც კლასის, ლიკვიდაციის ლოზუნგი, როგორც სოფლად ჩვენი პრაქტიკული მუშაობის მთავარი ლოზუნგი ამჟამად. უკან ვიხევთ თუ არა ამ საქმიდან? რა თქმა უნდა, არა!

[1] ხაზგასმა ჩემია. **ი. სტ.**

ჩვენ ჯერ კიდევ 1930 წლის იანვარში ავიღეთ სსრ კავშირის სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაციის გარკვეული ტემპი, სსრ კავშირის ოლქები დავყავით გარკვეულ ჯგუფებად და თვითეული ჯგუფისათვის განვსაზღვრეთ თავისი განსაკუთრებული ტემპი. უკან ვიხევთ თუ არა ამ საქმიდან? რა თქმა უნდა, არა!

სად არის აქ პარტიის «უკანდახევა»?

ჩვენ გვსურს, რომ იმ ადამიანებმა, რომლებმაც შეცდომები და გამრუდებანი დაუშვეს, უკუაგდონ თავიანთი შეცდომები. ჩვენ გვსურს, რომ უთავგზურებმა უკუაგდონ თავიანთი უთავგზურობა და დაადგნენ ლენინიზმის პოზიციებს. ჩვენ ეს გვსურს, რადგან მხოლოდ ამ პირობით იქნება შესაძლებელი განვაგრძოთ **ნამდვილი** შეტევა ჩვენს კლასობრივ მტრებზე. განა ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენ ამით უკან ვიხევთ? რა თქმა უნდა, არა! ეს მხოლოდ იმას ნიშნავს, **რომ ჩვენ გვსურს ვაწარმოოთ სწორი** შეტევა, და არა შეტევის უთავგზური თამაში.

განა ცხადი არ არის, რომ მხოლოდ ახირებულ ადამიანებს და «მემარცხენე» გადამხვევებს შეუძლიათ მიიჩნიონ პარტიის ასეთი გეზი უკანდახევად?

ადამიანებს, რომლებიც უკანდახევაზე ლაყბობენ, ყოველ შემთხვევაში ორი რამ არ ესმით.

ა) მათ არ იციან შეტევის კანონები. მათ არ ესმით, რომ შეტევა დაპყრობილი პოზიციების **განუმტკიცებლად** ისეთი შეტევაა, რომელიც განწირულია დასამარცხებლად.

როდის შეიძლება შეტევა წარმატებითი იყოს, ვთქვათ, სამხედრო საქმეში? როცა ადამიანები არ სჯერდებიან თავაწყვეტილ წინსვლას, არამედ ამასთან ერთად ცდილობენ **განამტკიცონ** დაპყრობილი პოზიციები, **გადააჯგუფონ** თავიანთი ძალები შეცვლილ ვითარებასთან შეფარდებით, **მოიახლონ** ზურგის ნაწილები, **ახლოს მოიყვანონ** რეზერვები. რისთვის არის საჭირო ყოველივე ეს? იმისათვის, რომ უზრუნველჰყო თავი მოულოდნელობისაგან, მოსპო ცალკეული გარღვევები, რომელთაგან უზრუნველყოფილი არ არის არც ერთი შეტევა, და, ამრიგად, მოამზადო მტრის სრული ლიკვიდაცია. პოლონეთის ჯარების შეცდომა 1920 წელს, საქმის მხოლოდ სამხედრო მხარეს თუ ავიღებთ, ის იყო, რომ მათ უგულებელყვეს ეს წესი. სხვათა შორის, ამით აიხსნება, რომ ისინი, თავაწყვეტით მოქანდნენ რა კიევამდე, შემდეგ იძულებული გახდნენ ასევე თავაწყვეტით უკუქცეულიყვნენ ვარშავამდე. საბჭოთა ჯარების შეცდომა 1920 წელს, ისევ საქმის მხოლოდ სამხედრო მხარეს თუ

ავიღებთ, ის იყო, რომ ვარშავაზე შეტევის დროს მათ პოლონელებს შეცდომა გაიმეორეს.

იგივე უნდა ითქვას კლასობრივი ბრძოლის ფრონტზე შეტევის კანონების შესახებ. არ შეიძლება წარმატებით აწარმოო შეტევა კლასობრივი მტრების ლიკვიდაციისათვის, **თუ არ განამტკიცე** დაპყრობილი პოზიციები, **თუ არ გადააჯგუფე** შენი ძალები, თუ არ უზრუნველჰყავი ფრონტი **რეზერვებით,** თუ არ მოიახლოვე **ზურგის ნაწილები** და სხვ.

მთელი საქმე ის არის, რომ უთავგზურებს არ ესმით შეტევის კანონები. მთელი საქმე ის არის, რომ პარტიას ესმის ეს კანონები და ახორციელებს მათ.

ბ) მათ არ ესმით შეტევის კლასობრივი ბუნება. გაჰკივიან შეტევაზე. მაგრამ შეტევა **რომელ** კლასზე, **რომელ** კლასთან კავშირში? ჩვენ ვაწარმოებთ შეტევას სოფლის კაპიტალისტურ ელემენტებზე საშუალო გლეხთან კავშირში, ვინაიდან მხოლოდ ასეთ შეტევას შეუძლია მოგვიტანოს გამარჯვება. მაგრამ როგორ მოვიქცეთ, თუ პარტიის ცალკეული რაზმების უზომო გატაცების გამო შეტევა იწყებს სწორი გზიდან გადახვევას და თავისი მახვილით მიიმართება ჩვენი მოკავშირის წინააღმდეგ, საშუალო გლეხის წინააღმდეგ? განა ჩვენ გვესაჭიროება **ყოველგვარი** შეტევა, და არა გარკვეულ კლასზე შეტევა გარკვეულ კლასთან კავშირში? დონ-კიხოტსაც ხომ წარმოდგენილი ჰქონდა, რომ მტრებზე აწარმოებდა შეტევას, როდესაც წისქვილზე მიჰქონდა იერიში. მაგრამ ცნობილია, რომ მან შუბლი გაიტეხა ამ, უკაცრავად პასუხია, შეტევის დროს.

როგორც ჩანს, დონ-კიხოტის დაფნის გვირგვინი მოსვენებას არ აძლევს ჩვენს «მემარცხენე» გადამხვევებს.

მეხუთე კითხვა. რომელია ჩვენში მთავარი საფრთხე, მემარჯვენე თუ «მემარცხენე»?

პასუხი. ჩვენში ამჟამად მთავარი საფრთხეა მემარჯვენე საფრთხე. მემარჯვენე საფრთხე იყო და რჩება ჩვენში მთავარ საფრთხედ.

ხომ არ ეწინააღმდეგება, ეს დებულება ცენტრალური კომიტეტის 1930 წლის 15 მარტის დადგენილების ცნობილ თეზისს იმის შესახებ, რომ «მემარცხენე» გადამხვევთა შეცდომები და გამრუდებანი ახლა საკოლმეურნეო მოძრაობის მთავარ დაბრკოლებას წარმოადგენენ? არა, არ ეწინააღმდეგება. საქმე ის არის, რომ «მემარცხენე» გადამხვევთა შეცდომები საკოლმეურნეო მოძრაობის დარგში წარმოადგენენ ისეთ შეცდომებს, რომლებიც ხელსაყრელ ვითარებას ქმნიან პარტიაში მემარჯვენე გადახრის გაძლიერებისა

და განმტკიცებისათვის. რატომ? იმიტომ, რომ ეს შეცდომები პარტიის ხაზს გვიხატავენ დამახინჯებულად, — მაშასადამე, ისინი აადვილებენ პარტიის დისკრედიტაციის საქმეს, — მაშასადამე, ისინი აადვილებენ მემარჯვენე ელემენტების ბრძოლას პარტიის ხელმძღვანელობის წინააღმდეგ. პარტიული ხელმძღვანელობის დისკრედიტაცია სწორედ ის ელემენტარული ნიადაგია, რომლის ბაზაზედაც არის მხოლოდ შესაძლებელი მემარჯვენე უკლონისტების ბრძოლა პარტიის წინააღმდეგ. მემარჯვენე უკლონისტებს ამ ნიადაგს აძლევენ «მემარცხენე» გადამხვევნი, მათი შეცდომები და გამრუდებანი. ამიტომ, მემარჯვენე ოპორტუნიზმს წარმატებით რომ ვებრძოლოთ, საჭიროა დავძლიოთ «მემარცხენე» ოპორტუნისტების შეცდომები. «მემარცხენე» გადამხვევნი ობიექტურად მემარჯვენე უკლონისტების მოკავშირეები არიან.

ასეთია თავისებური კავშირი «მემარცხენე» ოპორტუნიზმსა და მემარჯვენე უკლონიზმს შორის.

სწორედ ამ კავშირით უნდა აიხსნას ის ფაქტი, რომ ზოგიერთი «მემარცხენე» ხშირად ჩამოაგდებს ხოლმე სიტყვას მემარჯვენეებთან ბლოკზე. ამითვე უნდა აიხსნას ის თავისებური მოვლენა, რომ «მემარცხენეთა» ერთი ნაწილი, რომელიც ჯერ კიდევ გუშინ «აწარმოებდა» ჯიქურ შეტევას და ცდილობდა რაღაც ორ-სამ კვირაში მოეხდინა სსრ კავშირის კოლექტივიზაცია, დღეს პასივობას იჩენს, გულზე ხელს იკრეფს, დამშვიდებით უთმობს ბრძოლის ასპარეზს მემარჯვენე უკლონისტებს და, ამრიგად, ადგება კულაკობის წინაშე ნამდვილი უკანდახევის (უბრჭყალებოდ!) ხაზს.

ახლანდელი მომენტის თავისებურება ის არის, რომ ჩვენში «მემარცხენე» გადამხვევთა შეცდომებთან ბრძოლა მემარჯვენე ოპორტუნისტებთან წარმატებითი ბრძოლის პირობას და თავისებურ ფორმას წარმოადგენს.

მეექვსე კითხვა. როგორ შევაფასოთ გლეხების ერთი ნაწილის გასვლა კოლმეურნეობებიდან?

პასუხი. გლეხების ერთი ნაწილის გასვლა კოლმეურნეობებიდან იმას ნიშნავს, რომ ამ ბოლო დროს ჩვენში გაჩნდა განსაზღვრული რაოდენობა არამტკიცე კოლმეურნეობებისა, რომლებიც ახლა იწმინდებიან მერყევი ელემენტებისაგან. ეს იმას ნიშნავს, რომ ხელოვნურად გაბერილი კოლმეურნეობები გაჭრებიან, მკვიდრნი დარჩებიან და განმტკიცდებიან. მე ვფიქრობ, ეს სავსებით ნორმალური მოვლენაა. ზოგიერთი ამხანაგი ამის გამო სასოწარკვეთილებაში ვარდება, პანიკას ეძლევა და წყალწაღებულივით ებღაუჭება კოლექტივიზაციის გაბერილ პროცენტებს. სხვები ღვარძლიანად ხა-

რობენ და საკოლმეურნეო მოძრაობის «ჩაშლას» წინასწარმეტყველებენ. ერთნიც და მეორენიც სასტიკად ცდებიან. ერთნიც და მეორენიც შორს არიან საკოლმეურნეო მოძრაობის არსის მარქსისტული გაგებისაგან.

კოლმეურნეობებიდან გადიან, უწინარეს ყოვლისა, ეგრეთწოდებული მკვდარი სულები. ეს გასვლაც კი არ არის, არამედ სიცარიელის გამოაშკარავებაა. გვჭირდება თუ არა ჩვენ მკვდარი სულები? რა თქმა უნდა, არ გვჭირდება. მე ვფიქრობ, რომ ჩრდილოეთ-კავკასიელები და უკრაინელები სავსებით სწორად იქცევიან, როდესაც შლიან მკვდარი სულებისაგან შემდგარ კოლმეურნეობებს და ქმნიან ნამდვილად ცოცხალ და ნამდვილად მტკიცე კოლმეურნეობებს. საკოლმეურნეო მოძრაობა ამით მხოლოდ მოიგებს.

შემდეგ, გადიან უცხო, ჩვენი საქმისადმი პირდაპირ მტრულად განწყობილი ელემენტები. ცხადია, რაც უფრო მალე განიდევნებიან ასეთი ელემენტები, მით უკეთესია საკოლმეურნეო მოძრაობისათვის.

დასასრულ, გადიან მერყევი ელემენტები, რომლებსაც ვერც უცხო ელემენტებს ვუწოდებთ და ვერც მკვდარ სულებს. ესენი სწორედ ის გლეხები არიან, რომლებიც **დღეს** ჯერ კიდევ ვერ დაგვირწმუნებია ჩვენი საქმის სიმართლეში, მაგრამ რომლებსაც **ხვალ** უთუოდ დავარწმუნებთ. ასეთი გლეხების გასვლა წარმოადგენს სერიოზულ, თუმცა დროებითს, ზიანს საკოლმეურნეო მოძრაობისათვის. ამიტომ ბრძოლა კოლმეურნეობათა მერყევი ელემენტებისათვის ახლა საკოლმეურნეო მოძრაობის ერთ-ერთი უაღრესად არსებითი ამოცანაა.

გამოდის, რომ კოლმეურნეობებიდან გლეხების ერთი **ნაწილის** გასვლა მარტო უარყოფითს მოვლენას როდი წარმოადგენს. გამოდის, რომ, რამდენადაც ეს გასვლა კოლმეურნეობებს ათავისუფლებს მკვდარი სულებისა და პირდაპირ უცხო ელემენტებისაგან, იგი კოლმეურნეობათა გაჯანსაღებისა და განმტკიცების კეთილმოქმედ პროცესს მოასწავებს.

ერთი თვის წინათ ვარაუდობდნენ, რომ ჩვენს მარცვლეულის ოლქებში კოლექტივიზაცია 60 **პროცენტს** აღემატებოდა. ახლა ცხადია, რომ, თუ ავიღებთ ნამდვილ და ცოტად თუ ბევრად მტკიცე კოლმეურნეობებს, ეს ციფრი აშკარად გაზვიადებული იყო. თუ გლეხთა ერთი ნაწილის გასვლის შემდეგ საკოლმეურნეო მოძრაობა მარცვლეულის ოლქებში განმტკიცდება კოლექტივიზაციის 40 პროცენტზე, — ამის განხორციელება კი უთუოდ შეიძლება, — ეს

იქნება საკოლმეურნეო მოძრაობის უდიდესი მიღწევა ამჟამად. მარცვლეულის ოლქებისათვის მე ვიღებ საშუალო ციფრს, თუმცა კარგად ვიცი, რომ ამავე დროს გვაქვს მთლიანი კოლექტივიზაციის ცალკეული რაიონები, სადაც კოლექტივიზაციის ციფრი 80 — 90 პროცენტს აღწევს. მარცვლეულის ოლქებში კოლექტივიზაციის 40 პროცენტი იმას ნიშნავს, რომ კოლექტივიზაციის თავდაპირველი ხუთწლიანი გეგმა 1930 წლის გაზაფხულისათვის **ერთიორად** შევასრულეთ.

ვინ გაბედავს უარყოს სსრ კავშირის სოციალისტური განვითარების საქმეში ამ **ისტორიული** მიღწევის **გადამწყვეტი** ხასიათი?

მეშვიდე კითხვა. კარგად იქცევიან თუ არა მერყეევი გლეხები, კოლმეურნეობებიდან რომ გადიან?

პასუხი. არა, ისინი კარგად არ იქცევიან. კოლმეურნეობებიდან ვასვლით ისინი თავისივე საკუთარი ინტერესების წინააღმდეგ მიდიან, ვინაიდან მხოლოდ კოლმეურნეობები აძლევენ გლეხებს გამოსავალს გაჭირვებიდან და სიბნელიდან. კოლმეურნეობებიდან ვასვლით გლეხები აუარესებენ თავიანთ მდგომარეობას, ვინაიდან კარგავენ იმ შეღავათებსა და სარგებლობას, რასაც საბჭოთა ხელისუფლება კოლმეურნეობებს აძლევს. კოლმეურნეობებში დაშვებული შეცდომები და გამრუდებანი გასვლის საბუთად ვერ ჩაითვლება. შეცდომები უნდა გამოსწორდეს საერთო ძალებით, კოლმეურნეობაში დარჩენით. შეცდომების გამოსწორება მით უფრო ადვილია, რომ საბჭოთა ხელისუფლება მთელი ძალებით იბრძოლებს მათ წინააღმდეგ.

ლენინი ამბობს, რომ:

«წვრილი მეურნეობის სისტემას სასაჭონლო წარმოების დროს **არ ძალუძს** იხსნას კაცობრიობა მასების სიღატაკისა და მათი ჩაგვრისაგან» (ტ. XX, გვ. 122).

ლენინი ამბობს, რომ:

«წვრილი მეურნეობით გაჭირვებას თავს ვერ დააღწევ» (ტ. XXIV, გვ. 540).

ლენინი ამბობს, რომ:

«თუ ჩვენ ძველებურად ვისხდებით წვრილ მეურნეობებში, თუნდაც თავისუფალ მოქალაქეებად თავისუფალ მიწაზე, სულ ერთია გარდუვალი დაღუპვა გვემუქრება» (ტ. XX, გვ. 417).

ლენინი ამბობს, რომ:

«მხოლოდ საერთო, არტელური, ამხანაგური შრომის დახმარებით შეგვიძლია გამოვიდეთ იმ ჩიხიდან, რომელშიც იმპერიალისტურმა ომმა მოგვამწყვდია» (ტ. XXIV, გვ. 537).

ლენინი ამბობს, რომ:

«საჭიროა გადავიდეთ საერთო დამუშავებაზე მსხვილ სანიმუშო მეურნეობებში», ვინაიდან «უამისოდ თავს ვერ დავაღწევთ იმ ნგრევას, იმ პირდაპირ საშინელ მდგომარეობას, რომელშიც რუსეთი იმყოფება» (ტ. XX, გვ. 418).

რას ნიშნავს ყოველივე ეს?

ეს იმას ნიშნავს, რომ კოლმეურნეობები წარმოადგენენ **ერთადერთ** საშუალებას, რომელიც გლეხებს აძლევს გამოსავალს გაჭირვებიდან და სიბნელიდან.

ცხადია, გლეხები სწორად არ იქცევიან, კოლმეურნეობებიდან რომ გადიან.

ლენინი ამბობს:

«თქვენ, რა თქმა უნდა, ყველამ იცით საბჭოთა ხელისუფლების მთელი მოღვაწეობიდან, თუ რა **უდიდეს მნიშვნელობას** ვაკუთვნებთ ჩვენ კომუნებს, არტელებს და საერთოდ ყოველგვარ ორგანიზაციებს, რომელთა დანიშნულებაა წვრილი. ერთპიროვნული გლეხური მეურნეობის გადაქცევა საზოგადოებრივ, საამხანაგო ან საარტელო მეურნეობად, ამ გადაქცევისათვის თანდათანობით ხელის შეწყობა»[1] (ტ. XXIV, გვ. 579).

ლენინი ამბობს, რომ:

«საბჭოთა ხელისუფლებამ პირდაპირი **უპირატესობა** მიანიჭა კომუნებსა და ამხანაგობებს, დააყენა ისინი **პირველ ადგილზე**»[1] (ტ. XXIII, გვ. 399).

რას ნიშნავს ეს?

ეს იმას ნიშნავს, რომ საბჭოთა ხელისუფლება კოლმეურნეობებს მისცემს შეღავათებს და უპირატესობებს ერთპიროვნულ მეურნეობათა წინაშე. ეს იმას ნიშნავს, რომ იგი კოლმეურნეობებს მისცემს შეღავათებს მიწის გადაცემის მხრივაც, მანქანებით, ტრაქტორებით, სათესლე მარცვლეულით და სხვ. მომარაგების მხრივაც, საგადასახადო დაბეგვრის შემსუბუქების მხრივაც, კრედიტების მიცემის მხრივაც.

რატომ აძლევს საბჭოთა ხელისუფლება კოლმეურნეობებს შეღავათებსა და უპირატესობებს?

იმიტომ, რომ კოლმეურნეობები წარმოადგენენ სიღატაკისაგან გლეხთა ხსნის ერთადერთ საშუალებას.

იმიტომ, რომ კოლმეურნეობებისათვის უპირატესი დახმარების გაწევა წარმოადგენს ღარიბი და საშუალო გლეხებისათვის დახმარების გაწევის ყველაზე ნამდვილ ფორმას.

ამ დღეებში საბჭოთა ხელისუფლებამ გადაწყვიტა **ორი წლით ვაათავისუფლოს** გადასახადით დაბეგვრისაგან კოლმეურნეობებში

[1] **ხაზგასმა ჩემია. ი. სტ.**

განსაზოგადოებული მთელი მუშა-პირუტყვი (ცხენები, ხარები და სხვ.), როგორც კოლმეურნეობათა კოლექტიურ მფლობელობაში, ისე კოლმეურნეთა ინდივიდუალურ მფლობელობაში მყოფი ყველა ძროხა, ღორი, ცხვარი და ფრინველი.

გარდა ამისა, საბჭოთა ხელისუფლებამ გადაწყვიტა წლის ბოლომდე **გადადოს** კოლმეურნეთა იმ დავალიანების დაფარვის ვადა, რაც მათ კრედიტებით დაედოთ, და **მოხსნას** ყველა ჯარიმა და სასამართლო გადასახდელი, რომელიც 1 აპრილამდე დადებული ჰქონდათ კოლმეურნეობებში შესულ გლეხებს.

დასასრულ, მან გადაწყვიტა აუცილებლად განახორციელოს წელს კოლმეურნეობათა დაკრედიტება 500 მილიონი მანეთის რაოდენობით.

ეს შეღავათები დაეხმარება კოლმეურნე გლეხებს. ეს შეღავათები დაეხმარება იმ კოლმეურნე გლეხებს, რომლებმაც სიმტკიცე გამოიჩინეს და კოლმეურნეობებიდან არ გავიდნენ, რომლებიც გამოიბრძმედნენ კოლმეურნეობების მტრებთან ბრძოლაში, რომლებმაც დაიცვეს კოლმეურნეობები და შეინარჩუნეს საკოლმეურნეო მოძრაობის დიადი დროშა. ეს შეღავათები დაეხმარება იმ ღარიბ და საშუალო კოლმეურნე გლეხებს, რომლებიც ახლა ჩვენი კოლმეურნეობების ძირითად ბირთვს შეადგენენ, რომლებიც განამტკიცებენ და გააფორმებენ ჩვენს კოლმეურნეობებს და რომლებიც სოციალიზმის მხარეზე მოიზიდავენ მილიონობით და მილიონობით გლეხებს. ეს შეღავათები დაეხმარება იმ კოლმეურნე გლეხებს, რომლებიც ახლა კოლმეურნეობათა ძირითად კადრებს შეადგენენ და რომლებიც **სავსებით** ღირსი არიან, რომ მათ საკოლმეურნეო მოძრაობის გმირები ვუწოდოთ.

ამ შეღავათებს **არ მიიღებენ** კოლმეურნეობებიდან გასული გლეხები.

განა ცხადი არ არის, რომ გლეხები შეცდომას უშვებენ, კოლმეურნეობებიდან რომ გადიან?

განა ცხადი არ არის, რომ მხოლოდ კოლმეურნეობებში დაბრუნებით შეუძლიათ მათ უზრუნველყონ თავისთვის ამ შეღავათების მიღება?

მეორე კითხვა. რა ვუყოთ კომუნებს, ხომ არ უნდა დავშალოთ ისინი?

პასუხი. არა, არ უნდა დავშალოთ და არც საჭიროა დავშალოთ. მხედველობაში მაქვს ნამდვილი და არა ქაღალდზე არსებული კომუნები. სსრ კავშირის მარცვლეულის ოლქებში არსებობს მთელი რიგი საუცხოო კომუნები, რომლებიც წახალისებისა და დახმა-

რების ღირსი არიან. მხედველობაში მაქვს ძველი კომუნები, რომლებმაც წლობით გაუძლეს განსაცდელს, გამოიბრძმედნენ ბრძოლაში და სავსებით გაამართლეს თავიანთი არსებობა. ისინი არ უნდა დავშალოთ, მაგრამ საჭიროა არტელებად გარდავქმნათ.

კომუნების შექმნა და მათი გაძღოლა რთული და ძნელი საქმეა. მსხვილ და მტკიცე კომუნებს შეუძლიათ იარსებონ და განვითარდნენ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მათ ეყოლებათ გამოცდილი კადრები და ნაცადი ხელმძღვანელები. ნაჩქარევი გადაყვანა არტელის წესდებიდან კომუნის წესდებაზე მხოლოდ ჩამოაშორებს გლეხებს საკოლმეურნეო მოძრაობას. ამიტომ ამ საქმეს განსაკუთრებული სერიოზულობით უნდა მოვეკიდოთ და არავითარი აჩქარება არ დავუშვათ. არტელი უფრო ადვილი საქმეა და უფრო მისაწვდომია გლეხთა ფართო მასების შეგნებისათვის. ამიტომ არტელი ამჟამად წარმოადგენს საკოლმეურნეო მოძრაობის ყველაზე გავრცელებულ ფორმას. მხოლოდ სასოფლო-სამეურნეო არტელების გამაგრებასა და განმტკიცებასთან ერთად შეიძლება შეიქმნას ნიადაგი გლეხობის მასობრივი მოძრაობისათვის კომუნისაკენ. მაგრამ ეს მალე როდი იქნება. ამიტომ კომუნა, რომელიც უმაღლეს ფორმას წარმოადგენს, მხოლოდ მომავალში შეიძლება გახდეს საკოლმეურნეო მოძრაობის მთავარი რგოლი.

მეცხრე კითხვა. როგორ მოვექცეთ კულაკობას?

პასუხი. აქამდე ჩვენ ლაპარაკი გვქონდა საშუალო გლეხზე. საშუალო გლეხი მუშათა კლასის მოკავშირეა, და ჩვენი პოლიტიკა საშუალო გლეხის მიმართ მეგობრული უნდა იყოს. სხვა საქმეა კულაკი. კულაკი საბჭოთა ხელისუფლების მტერია. ჩვენ მასთან ზავი არა გვაქვს და არც შეიძლება გვქონდეს. ჩვენი პოლიტიკა კულაკობის მიმართ არის მისი, როგორც კლასის, ლიკვიდაციის პოლიტიკა. ეს, რა თქმა უნდა, იმას როდი ნიშნავს, რომ ჩვენ შეგვიძლია ერთი დაკვრით მოვახდინოთ მისი ლიკვიდაცია. მაგრამ ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენ საქმეს ისე წავიყვანთ, რათა გარს შემოვერტყათ და ლიკვიდაცია ვუყოთ მას.

აი რას ამბობს ლენინი კულაკის შესახებ:

«კულაკები არიან ყველაზე მხეცი, ყველაზე უხეში, ყველაზე ველური ექსპლოატატორები, რომლებსაც სხვა ქვეყნების ისტორიაში არა ერთხელ აღუდგენიათ მემამულეების, მეფეების, ხუცების, კაპიტალისტების ძალაუფლება. კულაკები მეტი არიან, ვიდრე მემამულეები და კაპიტალისტები. მაგრამ კულაკები მაინც უმცირესობას შეადგენენ ხალხში... ამ სისხლისმსმელებმა ომის დროს ჯიბე გაისქელეს ხალხის გაჭირვებაზე, მათ ათასობით და ასიათასობით შეაგროვეს ფული პურისა და სხვა პროდუქტების ფასების აწევით. ეს ობობები სუქდებოდნენ ომით გაჩანაგებული გლეხების ხარჯზე, მშიერი მუშების ხარჯზე. ეს წურბელები

სისხლს სწოვდნენ მშრომელებს და მით უფრო მდიდრდებოდნენ, რაც უფრო შიმშილობდა მუშა ქალაქებსა და ფაბრიკებში. ეს სისხლისმსმელები ხელში იგდებდნენ და იგდებენ მემამულეთა მიწებს, ისინი კვლავ და კვლავ იმონებენ ღარიბ გლეხებს» (ტ. XXIII, გვ. 206 — 207).

ჩვენ ვითმენდით ამ სისხლისმსმელებს, ობობებსა და წურბელებს, ვახორციელებდით რა მათი ექსპლოატატორული ტენდენციების შეზღუდვის პოლიტიკას. ვითმენდით, რადგან არაფრით არ შეგვეძლო შეგვეცვალა კულაკური მეურნეობა, კულაკური წარმოება. ახლა ჩვენ შესაძლებლობა გვაქვს ჭარბად შევცვალოთ მათი მეურნეობა ჩვენი კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების მეურნეობით. ამ ობობებისა და სისხლისმსმელების კვლავ მოთმენა აღარ არის. ამ ობობებისა და სისხლისმსმელების კვლავ მოთმენა, რომლებიც ცეცხლს უკიდებენ კოლმეურნეობებს, კლავენ კოლმეურნეობათა მუშაკებს და ცდილობენ ჩაშალონ თესვა,— მუშათა და გლეხთა ინტერესების წინააღმდეგ წასვლას ნიშნავს.

ამიტომ კულაკობის, როგორც კლასის, ლიკვიდაციის პოლიტიკა უნდა განვახორციელოთ მთელი იმ სიმტკიცითა და თანმიმდევრობით, რის უნარიც კი აქვთ ბოლშევიკებს.

მეათე კითხვა. რა არის კოლმეურნეობათა უახლოესი პრაქტიკული ამოცანა?

პასუხი. კოლმეურნეობათა უახლოესი პრაქტიკული ამოცანაა თესვისათვის ბრძოლა, ნათესი ფართობების რაც შეიძლება მეტი გადიდებისათვის ბრძოლა, თესვის სწორი ორგანიზაციისათვის ბრძოლა.

თესვის ამოცანას ამჟამად უნდა შეეფარდოს კოლმეურნეობათა **ყველა სხვა ამოცანა.**

თესვის ორგანიზაციის დარგში მუშაობას ამჟამად უნდა დაექვემდებაროს ყველა სხვა სამუშაო კოლმეურნეობებში.

ეს იმას ნიშნავს, რომ კოლმეურნეობებისა და მათი უპარტიო აქტივის სიმტკიცე, კოლმეურნეობების ხელმძღვანელთა და მათი ბოლშევიკური ბირთვის უნარი შემოწმებული იქნება არა მყვირალა რეზოლუციებითა და მრავლისაღმთქმელი მისალმებებით, არამედ თესვის სწორი ორგანიზაციის ცოცხალი საქმით.

მაგრამ ეს პრაქტიკული ამოცანა ღირსეულად რომ განვახორციელოთ, კოლმეურნეობების მუშაკთა ყურადღება უნდა მოვაბრუნოთ საკოლმეურნეო მშენებლობის **სამეურნეო** საკითხებისაკენ, **შინასაკოლმეურნეო** მშენებლობის საკითხებისაკენ.

ბოლო დრომდე კოლმეურნეობების მუშაკთა ყურადღების ცენტრში იდგა კოლექტივიზაციის მაღალი ციფრების გამოდევნება, ამასთან ამ ადამიანებს არ სურდათ დაენახათ განსხვავება ნამდვილ

კოლექტივიზაციასა და ჭაღალდზე არსებულ კოლექტივიზაციას შორის. ახლა ციფრებით ეს გატაცება უკუგდებულ უნდა იქნას. ახლა მუშაკებმა მთელი ყურადღება უნდა მიაპყრონ კოლმეურნეობათა **განმტკიცებას**, კოლმეურნეობათა ორგანიზაციულ **გაფორმებას**, კოლმეურნეობებში საქმიანი მუშაობის **ორგანიზაციას**.

ბოლო დრომდე კოლმეურნეობათა მუშაკები მთელ ყურადღებას აქცევდნენ მსხვილი საკოლმეურნეო ერთეულების მოწყობას, ეგრეთწოდებული «გიგანტების» მოწყობას, ამასთან «გიგანტები» ხშირად გადაგვარდებოდნენ ხოლმე მიწერ-მოწერის ვეება კომენდატურებად, რომლებიც მოკლებული იყვნენ სამეურნეო ფესვებს სოფლებში. მაშასადამე, მოჩვენებითი მუშაობა ნთქამდა საქმიან მუშაობას. ახლა ეს გატაცება მოჩვენებითი მუშაობით უკუგდებულ უნდა იქნას. ახლა მუშაკებმა ყურადღება უნდა გაამახვილონ კოლმეურნეობათა ორგანიზაციულ-სამეურნეო მუშაობაზე სოფლებში. როცა ეს მუშაობა ჯეროვან წარმატებას მოგვცემს, «გიგანტები» თავისთავად გაჩნდებიან.

ბოლო დრომდე კოლმეურნეობებში ხელმძღვანელ სამუშაოზე საშუალო გლეხების მიზიდვას ნაკლები ყურადღება ექცეოდა. საშუალო გლეხთა შორის კი მოიპოვებიან შესანიშნავი მეურნეები, რომლებსაც შეუძლიათ საკოლმეურნეო მშენებლობის საუცხოო სამეურნეო მუშაკები გახდნენ. ახლა ჩვენი მუშაობის ეს ნაკლი აღმოფხვრილ უნდა იქნას. ახლა ამოცანა ის არის, რომ კოლმეურნეობებში ხელმძღვანელ სამუშაოზე მივიზიდოთ საუკეთესო აქტიანები საშუალო გლეხებიდან და შესაძლებლობა მივცეთ მათ გაშალონ ამ საქმეში თავიანთი ნიჭი.

ბოლო დრომდე საკმაო ყურადღებას არ აქცევდნენ გლეხ ქალთა შორის მუშაობას. განვლილმა პერიოდმა ცხადყო, რომ გლეხ ქალთა შორის მუშაობა ჩვენი მუშაობის ყველაზე სუსტი ადგილია. ახლა ეს ნაკლი გადაჭრით და სამუდამოდ უნდა აღმოიფხვრას.

ბოლო დრომდე მთელი რიგი რაიონების კომუნისტები ფიქრობდნენ, რომ საკუთარი ძალებით შეუძლიათ საკოლმეურნეო მშენებლობის ყველა ამოცანის გადაჭრა. ამის გამო ისინი საკმაო ყურადღებას არ აქცევდნენ უპარტიოთა მიზიდვას პასუხსაგებ სამუშაოზე კოლმეურნეობებში, უპარტიოთა დაწინაურებას ხელმძღვანელ სამუშაოზე კოლმეურნეობებში, ფართო უპარტიო აქტივის შექმნას კოლმეურნეობებში. ჩვენი პარტიის ისტორიამ დაამტკიცა, ხოლო საკოლმეურნეო მშენებლობის განვლილმა პერიოდმა ერთხელ კიდევ დაგვანახა, რომ ასეთი შეხედულება სრულიად არასწორია. კომუნისტები თავიანთ ნაჭუჭში რომ ჩაკეტილიყვნენ და კედლით

გამიჯნოდნენ უპარტიოებს, ისინი მთელ საქმეს დაღუპავდნენ. თუ კომუნისტები სოციალიზმისათვის ბრძოლებში სახელს იხვეჭდნენ, ხოლო კომუნიზმის მტრები მარცხდებოდნენ, ეს, სხვათა შორის, იმიტომ ხდებოდა, რომ კომუნისტებს უნარი ჰქონდათ ჩაებათ საქმეში საუკეთესო ადამიანები უპარტიოებიდან, უნარი ჰქონდათ შეეგროვებინათ ძალები უპარტიოთა ფართო ფენებში, უნარი ჰქონდათ თავიანთი პარტიის ირგვლივ შემოეკრიბათ ფართო უპარტიო აქტივი. ახლა უპარტიოებთან ჩვენი მუშაობის ეს ნაკლი გადაჭრით და სამუდამოდ უნდა აღმოიფხვრას.

ჩვენი მუშაობის ამ ნაკლოვანებათა გამოსწორება, მათი ძირფესვიანად აღმოფხვრა — სწორედ ეს ნიშნავს იმას, რომ კოლმეურნეობათა **სამეურნეო** მუშაობა რელსებზე დავაყენოთ.

ამრიგად:

1) თესვის სწორი ორგანიზაცია — ასეთია ამოცანა.

2) მთელი ყურადღების მიპყრობა საკოლმეურნეო მოძრაობის სამეურნეო საკითხებისაკენ — ასეთია ამ ამოცანის გადაჭრის აუცილებელი საშუალება.

«პრავდა» № 92, 1930 წ. 3 აპრილი.